

POSITIONES LOGICÆ,
DE RELATIS.

THESIS PRIMA.

Non minus verè, quàm eleganter inquit *Scal.* nostram in studiis sine Logicæ lumine peregrinationem esse miserabilem quandam errationem *exer. 359. sect. 1.* Rectè item dixit Zabarella Logicā esse regulam, ad quam omnes aliæ scientiæ informantur. Non igitur oleum & operam me perditurum esse putavi, si doctrinam relatorum ex agro Logico desumerem & sub incudem philosophicam revocarem.

2. Cùm autem definitio explicet rei essentiam, *Scal. lib. de plantis, p. 106.* Sit explicatio τῆς οὐσίας, *Aristot. libr. 2. post. c. 2.* omnium anchorarum firmissima, *Scal. ex. 301. f. 1.* Relatorum definitionem è P. Ramo præmittimus.

3. Et quia ambiguarum vocum probanda est distinctio, ut monet *Taurellus pag. 625.* Dicemus cum Scholasticis, relata alia esse æquiparantiæ, alia suppositionis.

4. Relata æquiparantiæ sunt, quæ habent unum, idemq; nomen sed duas res, ut frater & frater, hospes & hospes, &c. frater n. fratris frater est, hospes hospitis hospes.

5. Relata suppositionis sunt, quæ diversa habent nomina & diversas res significant, ut Dominus & servus, causa & effectus, &c.

6. Relatorum autem à P. Ramo effertur definitio talis. Relata sunt contraria affirmantia, quorum alterum constat è mutua alterius affectione, *lib. 1. Log. c. 14.*

7. Dicta verò sunt relata contraria affirmantia, propter duplicem considerationem eorum. Sunt enim nunc consentanea, nunc dissentanea.

8. De priori respectu rectè inquit Zabarella *lib. 1. de mat. 1. c. 9.* Relati naturam & essentiam consistere in correlato. Quandoquidem relatorū posito uno ponitur alterum, *Zabar. de facult. anim. c. 23.* & habent mutuam inter se relationem, *Zab. in lib. de Pred. Tab. pag. 118.* usq; adeò ut alterum ab altero pendeat, secundum essentiam & existentiam, *Zab. de materia prima, c. 9.* neq; unum intelligi potest sine relatione ad alterum, *Fons. lib. 5. instit. Dial. c. 4.* quippe cū sint mutue ad invicem causæ & effecta, hoc est, ponant & tollant se tam in essendo, quàm in cognoscendo, *Down. li. 1. p. 257.* vide plura apud *Dn. Pras. in sched. Philos. & Theol. 4. 22. pag. 71.*

9. Exinde igitur emergunt hæc axiomata. I. Relata omnia sunt simul naturâ, & prius & posterius non habet locum in iis, *Arist. in categ. cap. 7. Zab. in phys. p. 199.* II. Relata se mutuò definiunt, *Arist. 2. top. c. 4.* Dico disertè, Relata omnia sunt simul naturâ, si naturæ vox sumatur pro essentiâ & existentia respectivâ, non verò quatenus accipitur pro essentiâ & existentia absolutâ, *Timpl. in met. l. 5. c. 5. quest. 14.* III. Fieri non potest, ut qui unum relatorum definitè noverit, alterius definitionem ignoret, *Down. lib. 1. log. ex 6. top. c. 4.* quippe cum alterum sine altero esse non possit, *Scalig. lib. de cc. ll. pag. 357. Dn. Pras. d. loco.*

10. Breviter. Relata habent æqualem *ἰσότητι*, reciprocamq; essentiam, *Down. lib. 1. log. c. 14.* Et quia sunt *ἀντισπεφωγ* sequitur posito patre ponendū esse filium, propter mutuam eorum *ἰσότητι*, ideoq; neq; patrem annorum numero filium, superare, cū relatum unum comparatione alterius causa non sit, siquidem ambo sunt simul naturâ, *Colleg. Connimb. l. 2. phys. quest. 1. c. 3.* & quia cognoscimus res, ut sunt, *Zab. de naturâ scient.*

fient. constit. c. 22. Eadem enim ratio essentiae est, quae cognitionis & contrà, *Per. lib. 1. c. 13. & lib. 3. c. 13.* quippe cum sint res cognoscendae eo modo, quo sunt in naturâ, *Zab. de nat. scient. constit. c. 5.* & se mutuò constituent in essendo & cognoscendo, *Zab. lib. 1. de facult. anim. cap. 3. & lib. 2. de propos. necessariis, c. 2.* ulq; adeò ut si pater est aeternus, filius etiam aeternus sit, *Damasceus de orthod. c. 6.* Et hæc quidem de priori respectu.

11. Quod ad alterum respectum sive considerationem relatorum attinet, consistit ille in dissensione, quatenus unum uni tantum opponitur, quando in uno subjecto & respectu ejusdem ex uno affirmato negatur alterum, *Buſcherus l. 1. log. c. 14.*

12. Neq; tamen sunt duæ diversæ affectiones, quæ sibi invicem cedunt, sed una mixta affectio: MIXTA (inquâ) quoniam cum maximè repugnant, eodem momento alterum constat ex mutua alterius affectione. Hâc autem affectione mutata argumenti genus mutatur, relata esse definiunt, atq; ad aliam categoriam referenda sunt, quæ propria illius affectionis sedes est, *Down. l. 1. log. pag. 252. & 253.*

13. Itaq; quantam consensionem habent relata, quatenus consentiunt, ut pater est. Ergò habet filiû: tandem dissensionem inter se habent, quatenus unum non potest esse alterum, non enim filius est pater, nec pater filius: quare dicendum est, relata esse ancipitis naturæ, vel habere jus utriusq; civitatis, id est, esse consentanea & dissentanea. Consentanea quidem, ratione *ῥέσσεως* & habitudinis inter se invicem, nimirum quatenus se mutuò ponant, & simul tollant, ut vult *Arist. 6. top. c. 3.* Ex remotione verò mutuae istius affectionis sunt dissentanea, quando paternitas & filialitas de eodem subjecto affirmari non possunt, ut pater est. Ergò non est filius.

QUÆSTIO I. METAPHYSICA.

An accidens possit esse sine subiecto?

Ad negationem est ἐν ἀπορίᾳ.

ELeganter inquit *Cic. l. 5. de finibus*. Tantus est innatus in omnibus cognitionis amor & scientiæ, ut nemo dubitare possit, quin ad eas res hominum natura nullo emolumento incitata rapiatur. Id quod *Arist. lib. 1. met. c. 1.* hoc modo expressit: *πένες αὐτὸν ποιοῦσι θεοὺς αὐτοὺς ἐγγενεῖ φύσιν*, id est, homines natura scire appetunt.

2. Quapropter ut hujus perplexæ, & multorum hominum triciis atq; spinis involutæ quæstionis scientiam venemur, oportet ut per causas cognoscamus. Scire enim rem est per causas cognoscere, *Arist. 2. post. c. 2.*

3. Fundamenta verò, quæ pro negativa sententia hujus quæstionis militant, sunt hæc. I. Cujus esse est inesse, illud nō potest existere sine subiecto. At verò accidentis esse est inesse, *Zab. de med. demonstr. lib. 1. c. 3.* Ergo accidentis natura non potest existere sine subiecto.

4. II. Ratio. Si accidens potest esse sine subiecto, aut erit proprium aut commune: non proprium, quia etsi accidentia propria vocentur essentialia, non ut essentiam subiecti constituentia, sed ut consequentia, *Zab. lib. 1. de mat. c. 10. vide Dn. Pras. sched. 34. pag. 119.* Tamen pro fundamento habent subiectum, imò definiuntur mentione facta suorum subiectorum, quippe cum sint substantiis posteriora, *Scal. ex. 5. f. 1. & Dn. Pras. sched. 57. pag. 205. & 206.* & à subiecti principiis fluant, *Scal. exerc. 12. f. 3.* ita ut propter hanc causam accidens non sit accidentis accidens, nisi quatenus ambo inhaerent uni scilicet perfectè dicto subiecto, seu substantiæ, *Arist. l. 4. meta. c. 14.* Non accidens commune: quamvis enim hoc nō quidem fluat ab essentialibus principiis subiecti, nihilo-

minus

minus tamen propter capitis fluxibilitatem habet subiectū,
ut inquit *Scholastici*, siquidem non fluunt ab essentia sub-
jecti, sed ab existentia potius, *Keck. lib. 1. log. c. 20*. Ergo acci-
dens non potest esse sine subiecto.

5. III. Ratio: Si accidentia possent esse sine subje-
cto, erit hoc illis naturale vel supernaturale. Non naturale,
quia accidens non est natura, sed potius res secundum na-
turam. *Per. l. 7. c. 4. Arist. 2. phys. c. 2. r. 5*. Et hoc esset contrarium
accidentium naturæ, quæ est hæere in subiecto, *Zab. l. 2. de
med. demonstr. c. 5*. Accidentis enim proprium & essentiale est
inhæere alicui subiecto, non verò tantum posse inhæere,
Timpl. l. 3. met. c. 3. q. 9. & propter hanc causam inquit *Scal.* ac-
cidens esse ens per aliud, ac propinquum non enti, *exerc. 10*.
quod si accidentis naturæ contrarium est, nullo modo po-
test dici id, quod rei contrarium est, *Colleg. Conn. c. 4. de gen. &
corrupt. q. 16. art. 3*. Neq; est illis supernaturale, quia hoc Dei
potentiæ esset ascribendum, sed à posse ad inesse non valet
consequentia, præsertim cum in Theologia voluntas Dei
potentiæ illius præsupponenda sit, *Dn. Osiander in Enchiridio*.
Cum igitur de hoc non habeamus excusam Dei volunta-
tem, non potest dici esse hoc accidentis supernaturale, esse
sine subiecto. Quare accidentia non possunt esse sine sub-
iecto.

6. Neq; obstat nobis, quod *Scal.* dicit, accidentia o-
mnia habere essentiam conflatam ex actu & potentia, quip-
pe cum ibi sumatur in latissima significatione, & opponatur
non enti, addit autem, quod utrumq; habeat pro efficiente
causa substantiam, *Scal. exerc. 325. f. 2*. Aliis accidens ideò est
ens, quia est aliquid entis, id est, substantiæ, quemadmodum
sentit *Themistius*, ideòq; nunquam accidens agit aliquid, nisi
per vim suæ substantiæ, *Scal. ex. 5. f. 5*. Unde & modus & men-
sura accidentiū sequitur naturā subiecti, in quo *Per. l. 10. c. 10*.

Quæ-

QUESTIO II. PHYSICA.

An odores verè nutriant? N.

1. **R** Ectè dubitare est initium sapientiæ, *Arist. l. 3. metaph. c.*
 3. Ingressi igitur fragrantissimum Physices hortulum
 in dubium vocamus hoc ζήτημα: An odores verè nutriant?
 Quamvis verò haud pauci sint, qui contrariam sententiam
 ambabus ulnis amplectantur, tamen quia Philosophi veri
 munus est, semper parère rationi, & veritatem, non solum
 mente, sed & ore confiteri, *Zab. lib. Apolog. c. 1.* non nudâ au-
 thoritate, sed & rationibus nixi à parte negante stabimus:
 quippe cùm non autoritas rationis, sed ratio autoritatis do-
 mina ac regina esse debeat, *P. Ramus schol. metaph. c. 3.*

2. **A** sseveramus igitur & asseveranter asserimus, o-
 dores non verè nutrire, idq; propter has rationes. I. Ex iis
 constamus, ex quibus alimur. Atq; ex odore nō constamus.
 Ergò neq; alimur. II. Porro omne alimentum est corpus
 compositum, quia quod corporeum non est, neq; in substā-
 tiam corporis nostri converti potest, idēq; nutrire nequit,
Arist. lib. de sensu & sensib. c. 5. Scal. ex. 303.

3. **I**II. Quod si alimentum debet esse corpus, aut
 est alimentum aut elementatum: quia omne corpus, aut est
 elementum, aut constans ex elementis, *Per. l. 7. c. 11.* At non
 elementū: nam corpora simplicia, cujusmodi sunt elemen-
 ta, odore carent, *Arist. lib. de sensu & sensib. c. 5.* Erit igitur con-
 stans ex elementis, itaq; compositum.

4. **I**V. Ratio. Omne nutrimentum constat ex qua-
 tuor elementis diversæ naturæ, & igni in corpore humano
 respondet bilis, aëri sanguis, aquæ pituita, terræ melanco-
 lia, *Andr. Laur. lib. 1. Hist. anat. c. 2. pag. 9.* Atq; odores non con-
 stant ex quatuor elementis diversæ naturæ. Ergò odores
 non possunt esse nutrimenta.

3. Demiq; omne alimentum in ventriculū assumptum oportet, ut alteretur & cōcoquatur. Alteratio autem, quia est mutatio, est, in qua, eodem sensibili subiecto manente, alia qualitas acquiritur vel abjicitur, *Arist. de ortu & inter. 4. & 5. phys. c. 2.* Sed odor non recipitur in ventriculū. Ergo neq; alteratur, neq; concoquitur. Alimentum enim est id, quod futurum est hoc, cujus ratione dicitur alimentum, ut inquit *Scal. ex. 59. f. 1.* Cū itaq; nutritio sit vacui repletio, assumptum autem vacuum corporeum sit, propterea etiam nutrimentum tale erit.

QUÆSTIO III ETHICA.

An virtutes nobis insint naturā? N.

1. **Q**uamvis verum sit, indagacionem hujus quæstionis non utilem esse ad machinas farinarias conficiendas, exuit tamen animum inscitæ rubigine, acuitq; ad alia, ut cum *Scal. loquar ex. 307. f. 3.*

2. Animus igitur est sumere judicium è Philosophico ærario, & flores quosdam ex *Arist. agro Ethico* decerpere, quibus ad sententiam nostram confirmandam nos accingamus, & negantium castra ingrediamur de proposita quæstione.

3. Ita autem insurgo. I. Natura non nisi unum agit, *Scal. exer. 138.* natura enim unum ad unum ordinat: *ἡ φύσις ἐν αὐτῇ ἐν τῇ φύσει, Arist. 2. phys. cont. 8.* Quippe quæ non nisi ad unum est comparata, ut idem quoq; semper operetur, nisi aliter sese habeat, *Taurell. de rerum æter. pag. 336.* Ut ignis non potest non calefacere, *Scal. exerc. 138. vide axiomata philosoph. apud Dn. Præsidentem sched. 10. pag. 35.* Jam verò virtutes possunt consuetudine mutari. Fieri enim potest, ut homo rectæ rationi non obediat, & affectibus suis frenum non injiciat, sed quævis pro libitu & arbitrio suo agat, & ita virtutes è sinu suo excu-

tiat & expellat. Consequitur igitur, virtutes non inesse nobis à natura.

4. II. Quicquid naturà est, illud à specie est, quicquid à specie est, illud immutabile est *Scal. ex. 141*. Atq; virtutes non sunt immutabiles. Essent enim semper eadem in homine, neq; dari ratio posset, cur huic magis, alteri minùs competant. Neq; sunt à specie, aliàs enim essentialè aliquid essent, & ita vel materia, vel forma. At neutrum: neq; enim, sunt vel corpus, vel anima. Ergò neq; à natura, quia à natura quicquid est, illud ubiq; unum est, *Arist. 8. phys. t. 180*. Non autem omnes homines virtutibus esse ornatos tam in proclivi est, quàm pluvia, cùm est imber.

5. III. Ratio. Quicquid crebris actionibus comparatur, illud nobis non inest à natura. Sed virtutes crebris actionibus comparantur. Ergò non insunt à natura. Assumptionem autem sic puto posse probari. Virtus est habitus, *Arist. 2. Eth. c. 6*. Habitus autem ex crebris actionibus comparantur, quibus habitus assimulantur, *Arist. l. 3. Ethic. c. 5*. Ergò etiam virtutes sunt ex crebris actionibus. Hinc est, quod *Scal.* ait, virtus, quemadmodum omnis habitus, comparatur actionibus sæpè repetitis & iteratis, *7. de cc. ll. pag. 336*. Huc accedit, quòd virtus est bonum animi, *Arist. lib. Eth. c. 3*. Dicitur etiam bonum electionis, quod à ratione oblatum voluntas amplectitur, & est bonum morale seu *ἡθικόν*, quod conforme est rectæ rationi, cui opponitur malum morale, quod à virtutis norma discrepat, idq; contra rationem, ita ut quodcunq; contra rationem sit, vitium sit: Et omne vitium præter rationem, *Scal. ex. 307 f. 3*.

6. IV. Si virtus nobis inest à natura, aut erit affectus aut qualitas: Affectus non est, quia propter affectus neque laudamur, neq; vituperamur, *Arist. l. 2. Eth. c. 5*. Atq; propter virtutem laudamur, *Arist. l. 1. Eth. c. 12*. Neq; est facultas, quia facultas

6
facultas *ἡ φύσις* naturā nobis inest, non ita virtus, *Arist. l. 2. Ethic. c. 1.* Erit igitur habitus, *Arist. lib. 3. Ethic. c. 5.* Et quidem bonus, quia reddit bonos, *Arist. lib. 1. c. 7.* Quam ob causam virtus dicitur, quę bonum facit habentem, & opus ejus bonum reddit, *Arist. l. 2. Eth. c. 6.*

7. V. Quemadmodum igitur fabricando fabri, ita quoque iusta sæpē agendo iusti reddimur, *Aristot. lib. 2. Ethic. c. 1.* Non enim boni aut mali efficiuntur à natura, *Arist. l. 2. Eth. c. 4.* sed ex actionum crebritate, aut ex paucis benè validis habitus creatur, *Scal. ex. 307. f. 4.* Unde eleganter ait *D. Bernhardus*: Virtus vult cum humilitate quæri, cum labore inveniri & cum honore haberi.

COROLLARIA.

1. **H**elleboro purgandos esse censeo, qui choreas prorsus damnant: non enim actiones per se sunt male, verum ex accidenti.
2. *Cachinnus stultitiam arguere dicitur*: Hinc tritus versiculus: Per risum multum debes cognoscere stultum. Unde hac? quia stulti carent iudicio discernendi risu dignum à non ridiculo. Modestum interim risum & hilaritatem honestam quis improbet?
3. *Vulgatam sententiam non esse veram, quod cerevisia refrigeret, dico.*
4. *Tenebrę non videntur, nec silentium auditur*, *Scal. ex. 15. August. lib. 12. de civit. Dei, c. 7.*
5. *Tenebrę in cælo non sunt.*
6. *Multa mendacia vera esse tritum & verum est.*
7. *Affirmatio prior est negatione.*
8. *Maxima animalia Solidungula singulos parere fœtus: Minora autem multifida multos excludere, bisulca paucos, præterquam sues: assero.*

9. *In plantis esse animam rationalem assevero.*
10. *In plantis esse animam rationalem constanter nego.*
11. *Mulieribus & animis effæminatis facile fluunt lacrymæ,
juxta illud Ovidii: Vt flerent oculos erudiere suos, tum propter animi,
tum corporis infirmitatem.*
12. *Vinum aut nullam aut perexiguam, quæ citò evanescat,
producere spumam, contrà cerevisiam crassam & copiosam ajo.*

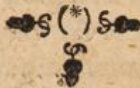
AD DOCTISSIMUM DN. CANDIDATUM
REINHARDUM DERNIUM amicum
suum.

DERNIUS in patria jam nullâ est voce Magister,
Nam patriam in patria non regit ille Scholam.
Rustica gens hoc moris habet: quis culpet? at illa
Interdum ingenio judicioq; caret.
Ut sit id: officium fac respondentis, amice,
Discute morosophas, quâ potes, arte strophas:
Et septem gemina diteris in arte Magister
O DERNI, patriæ fama futura tuæ.

Casparus Finckius Præfæ.

Errata. Pag. 3. th. 6. l. affertur pro effertur. pag. 5. th. 13. l. tantam pro tan-
dem, th. 5. l. 11. l. post dici naturale: quippe naturale nullo modo potest dici.
pag. 2. th. 3. l. 2. l. elementū pro alimentum. pag. 7. th. 6. l. 8. l. motus pro modus.

F I N I S.

facultas *Quia* p^ro
Ethic. c. 1. Erit igitu
nus, quia reddit b
tus dicitur, quæ b
reddit, *Arist.* l. 2. E

7. V. Q
quoque iusta sæp
c. 1. Non enim bo
c. 4. sed ex actione
habitus creatur,
hardus: Virtus vu
niri & cum hono

1. **H**elleboro pu
non enim a

2. *Cachim*
culus: Per risum
hac? quia stulti care
lo. Modestum inter

3. *Vulgata*
frigeret, dico.

4. *Tenebra*
15. *August.* lib. 12.

5. *Tenebra*

6. *Multa*

7. *Affirm*

8. *Maxim*

Minora autem mi
quam sues: assero.

rist. l. 2.
dem bo
sam vir
bonum

abri, ita
2. *Ethic.*
l. 2. *Eth.*
validis
D. Bern
re inve

ammant:
ti.

us versi
Vnde
ridicu
probet?
visi re

cal. ex.

te fetus:
prater

9. In